

Till socialnämnderna i Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje, Tyresö och Värmdö kommuner

Med anledning av socialchefernas förslag om nedläggning av FoU Södertörn

Socialcheferna i Södertörnskommunerna, som utgör styrgrupp för FoU Södertörn, föreslår socialnämnderna att lägga ner FoU Södertörn. I en kunskapsorganisation ingår det att bli granskad. Dessvärre är utredningen som socialchefernas förslag bygger på oseriös. Det är allvarligt. Vi finner oss därför tvingade att agera genom att kontakta er politiker.

Utredningens process och innehåll

FoU:s verksamhet styrs av ett avtal mellan tio kommuner. Nuvarande avtal sträcker sig mellan 2018-2021. Enligt avtalet kan det sägas upp "...när som helst under avtalstiden med 18 månaders uppsägningstid." Formuleringar om direkt nedläggning saknas.

Vi kan inte annat än dra slutsatsen att styrgruppen hade bestämt sig för att lägga ned FoU långt innan utredningen var färdig. FoU:s chef fick besked om en trolig nedläggning redan vid ett styrgruppsmöte i april 2019. Den 23 maj träffade styrgruppens ordförande oss medarbetare och informerade att en utredning skulle genomföras, att den skulle vara förutsättningslös men att verksamheten troligen skulle läggas ned, samt uppmanade oss att ta kontakt med HR och fackliga organisationer.

Att socialcheferna redan vid styrgruppsmötet i april ställde in FoU-rådets (beredande organ) möten och det planerade informationsmötet med politiker är anmärkningsvärt liksom att höstens styrgruppsmöten inte genomförts. **Att inte heller någon verksamhetsplanering eller budgetplanering för 2020 har gjorts, kan inte tolkas på annat sätt än att socialcheferna föregår nämndernas beslut, det vill säga försök till tjänstemannastyre.** Av mailkommunikation mellan styrgruppens ordförande och socialdirektören i Botkyrka kommun (värdkommun) framgår att utredningen är beställd för att utgöra underlag för nedläggning. "Avveckling är utveckling", skriver Botkyrkas socialdirektör innan utredningen påbörjats.

Utredningen av FoU har stora brister. Vi vill lyfta fram några av dessa:

1. Utredningen bygger på en enkät vilken har besvarats av de tio socialcheferna inom FoU Södertörns upptagningsområde, det vill säga samma personer som har ansvar för att styra verksamheten och som redan före utredningens genomförande tycks ha bestämt sig för en nedläggning.
2. I utredningen görs generaliseringar som inte har något stöd. "Enkätsvaren visar att kommunerna inte i någon större utsträckning har tagit till sig av resultaten av utvärderingarna. Intresset för FoU:s resultat är lågt både från nämnder,

kommunledningar, enhetschefer och medarbetarna”. Det skrivs fram vad *kommunerna* anser men materialet bygger endast på åsikter från tio socialchefer, medan det inte framgår om ledamöter av nämnder, personer i kommunledningar, enhetschefer eller medarbetare i kommunerna har tillfrågats.

3. I utredningen framkommer en okunskap hos de intervjuade om det egna uppdraget som styrgruppsledamot. En socialchef refereras i intervju 1 på följande sätt: ”Socialchefen frågar sig hur ämnen för utvärderingar valts ut, om det är områden som övriga kommuner är intresserade av.” Det går att besvara enkelt och kortfattat: FoU:s utvärderingar har beslutats av styrgruppen, vilket innebär att socialchefen som ställer sig frågande följaktligen själv har varit med och beslutat.
4. Av utredningen framgår att den person som har konstruerat enkätfrågorna varken har metod- eller ämneskompetens, vilket är beklämmande när en verksamhet som arbetar med kunskapsutveckling granskas. Exempelvis saknas svarsalternativet ”vet ej” vilket är vedertaget i enkäter. Det är dessutom omöjligt att generalisera när antalet svarande är så få som tio. Utredningen ger dessutom sken av att kunna besvara komplicerade sammanhang och processer kring forskning, utveckling och implementering vilket är omöjligt med valt angreppssätt.
5. I en tidigare version av utredningen lyfte utredaren fram problem och utvecklingsbehov avseende kommunernas egna ansvar för styrning och implementering. Denna kritik plockades bort i den version som nu når er politiker.

Styrning, struktur och samverkan

FoU Södertörn har länge påtalat ett behov av att kommunerna inrättar en intern struktur för FoU-frågor så att kommunernas behov når FoU, liksom att FoU:s kunskap kan spridas inom kommunerna. Det framgår också av gällande avtal att styrgruppen har ansvar för verksamhetens inriktning.

I utredningens intervju 2 står att ”Socialchefen bara läst någon/några rapporter, socialchefen har inte varit på något spridningsseminarium och rapporterna har inte förändrat kommunens arbetssätt och man har inte arbetat med rapporterna systematiskt”.

Att som ledamot av styrgruppen inte ta del av rapporter och seminarier eller aktivt bidra till implementering speglar ett ointresse för verksamheten från de intervjuades sida. Hur kan man bemöta en sådan kritik? Vi medarbetare har genom åren lagt ner stort engagemang på att sprida och förankra resultat av våra utvärderingar och rapporter. Vi upplever inte att nuvarande styrgrupp har bidragit med konstruktiv kritik för att förbättra vårt arbetssätt.

FoU:s verksamhet

FoU Södertörns grundfinansiering omfattar 6,4 tjänster som ska bidra med forskning och utveckling i samtliga tio kommuner. Trots vår litenhet har vi nått ut nationellt i flera frågor. Vi var först i landet att göra en riktad familjehemsutbildning till dem som tog emot ensamkommande ungdomar vilket Socialstyrelsen sedan plockade in i sin utbildning. Vårt digitala stöd för umgänge för familjehemsplacerade barn ligger på Kunskapsguiden. Vi har varit inbjudna från norr till söder för att prata missbruk – varför kommer de tillbaka, boendestöd och komplex samverkan. I våras släpptes vårt digitala stöd www.pratamedbarn.nu. FoU anordnar regelbundet utbildningsdagar för socialtjänstens medarbetare. I våras bjöd vi också in er politiker till en halvdag om systematisk uppföljning. (Se vidare www.fou-sodertorn.se).

Satsning på praktiktäna forskning

I tider av globalisering och digitalisering satsar staten på en kunskapsstyrd socialtjänst. Genom riktade forskningsmedel och kunskapsstyrning ska bli den regionala plattformen stärkas (RSS).

Sedan mer än ett års tid, efter beslut av styrgruppen, deltar FoU i planeringen och uppbyggnaden av RSS i Stockholms län tillsammans med Storstockholm och övriga FoU-enheter. Strukturen har börjat sätta sig och innebär att FoU-enheterna i regionen har en aktiv roll i kunskapsstyrningen.

FoU Södertörn har i dagarna också tillsammans med Stockholms universitet och Ersta Sköndal Bräckes högskola erhållit forskningsmedel om 48 miljoner kronor fördelade på sex års tid.

En nedläggning av FoU Södertörn innebär att kommunerna ställs utanför RSS Stockholm samt minskade möjligheter för kommunerna att söka forskningsmedel. Paradoxalt nog hävdar utredningen att den nationella kunskapsstyrningen undergräver behovet av en FoU-enhet. I själva verket är det tvärtom.

Att lägga ned FoU Södertörn i detta skede skapar frustration hos samarbetspartners från såväl universitet och högskolor som organisationen kring RSS.

I utredningen finns inga konkreta förslag om hur kommunerna ska kunna samverka med akademien, söka forskningsmedel eller hur kommunerna ska kunna vara delaktiga i RSS Stockholm. Det finns heller inga ekonomiska kalkyler för vad en sådan ny organisation skulle kunna kosta.

Det är uppseendeväckande att samma personer som ska styra verksamheten uppger att de inte tar del av FoU:s resultat och kunskap, samtidigt som de uttalar sig om att verksamheten inte är relevant.

För FoU Södertörn:

Gunnel Andersson, forskningsledare, docent

Ann-Sofie Bergman, forskningsledare, docent

Tomas Bons, forskningsassistent, fil mag

Åsa Bringlöv, forskningsassistent, fil kand

Irja Christophs, forskningsassistent, fil mag

Kristina Engwall, FoU-chef, docent

Hjördis Gustafsson, forskningsassistent, fil kand

Camilla Hultin, ekonomiassistent

Anneli Muhr, forskningsassistent, doktorand

Eva-Marie Åkerlund, forskningsassistent, fil lic